

Садова, Лариса. «Життя, віддане науці (життєвий і науковий шлях Ірини Денисівни Скорук)». *Лінгвостилістичні студії*, вип. 20, 2024, с. 80–86.
Sadova, Larysa. "Life Dedicated to Science: Life and Scientific Activities of Iryna Denysivna Skoruk." *Linguostylistic Studies*, iss. 20, 2024, pp. 80–86.

УДК 81(092)(477.82)+37(092)(477.82)

<https://doi.org/10.29038/2413-0923-2024-20-80-86>

ЖИТТЯ, ВІДДАНЕ НАУЦІ (ЖИТТЄВИЙ І НАУКОВИЙ ШЛЯХ ІРИНИ ДЕНИСІВНИ СКОРУК)

Лариса Садова

Луцький національний технічний університет,
Луцьк, Україна

Стаття присвячена пам'яті української мовознавиці Ірини Денисівни Скорук, кандидата філологічних наук, доцента Волинського національного університету імені Лесі Українки. Висвітлено її науковий доробок у галузі ономастики, зокрема дослідження динаміки антропонімікону Луцька ХХ століття та структурно-семантичний аналіз прізвищ волинян. Розкрито значення її дисертаційної роботи, в якій проаналізовано понад 100 тисяч ім'явжитків новонароджених, та окреслено основні напрями наукових пошуків дослідниці. Охарактеризовано її внесок у підготовку наукових кадрів як наукового керівника та роль у формуванні інтересу студентів до ономастичних досліджень. Змальовано особистісні якості науковиці – доброзичливість, толерантність, відкритість, щирість та невичерпну любов до рідних, колег і студентів.

Ключові слова: ономастика, антропоніміка Луцька, наукові інтереси дослідника, особистісні якості.

LIFE DEDICATED TO SCIENCE: LIFE AND SCIENTIFIC ACTIVITIES OF IRYNA DENYSIVNA SKORUK

Larysa Sadova

Lutsk National Technical University, Lutsk, Ukraine

The article is dedicated to the memory of the Ukrainian linguist Iryna Denysivna Skoruk, Candidate of Philological Sciences and Associate Professor at Lesya Ukrainka Volyn National University. The article elucidates her scientific achievements in the field of onomastics, in particular, the study of the anthroponymy dynamics of Lutsk in the 20th century and the structural and semantic analysis of the Volyn residents' surnames. The significance of her research work, which analyzed more than 100 thousand newborns' names, is revealed, and the main directions of the researcher's scientific interests are outlined. The scholar's contribution to the training of scientific staff as a scientific supervisor and her role in forming students' interest in onomastic research are characterized. The article describes also the personal qualities of the scientist – amiability, tolerance, openness, sincerity, and inexhaustible love for relatives, colleagues, and students.

Key words: onomastics, anthroponymy of Lutsk, researcher's scientific interests, personal qualities.

8 листопада 2024 року минує рік, як не стало волинської науковиці, викладачки Волинського національного університету імені Лесі Українки, світлої та надзвичайно доброзичливої людини та вчителя для сотень волинських студентів, толерантної та мудрої наставниці Ірини Денисівни Скорук.

Ірина Денисівна Скорук народилася 25 жовтня 1957 року в селі Черемошне Ковельського району Волинської області. Упродовж 1973–1977 рр. навчалася в Луцькому педагогічному училищі, пізніше – в Київському державному університеті імені Т. Г. Шевченка. З 1987 року працювала в Луцькому педагогічному університеті імені Лесі Українки (зараз Волинський національний університет імені Лесі Українки). У січні 2000 року захистила кандидатську дисертацію «Динаміка антропонімікону м. Луцька в ХХ столітті» (науковий керівник І. М. Желізняк).

У дисертації досліджено склад і розвиток чоловічої та жіночої підсистем українського іменника м. Луцька в ХХ ст. На основі 56 137 чоловічих і 52 980 жіночих ім'явжитків новонароджених 1900–1995 років простежено формування сучасного антропонімікону міста, з'ясовано специфіку та основні закономірності і тенденції його розвитку (Скорук, *Динаміка антропонімікону*). У роботі до аналізу було залучено величезний за обсягом пласт антропонімів, простежено його зв'язок із віросповіданням особи, а також проаналізовано динаміку іменника м. Луцька протягом близько ста років. Здійснене дослідження не втрачає актуальності та цінності для сучасної антропоніміки. Укладена І. Д. Скорук картотека антропонімів, як і майже готова до друку монографія, написана на основі дисертаційного дослідження, суттєво збагатили б сучасну регіональну антропоніміку. Результати наукового опрацювання іменника м. Луцька було оприлюднено в ряді статей авторки (Скорук, *Розвиток*; Скорук, *Слов'янський*; Скорук, *Характеристика*).

Серед пізніших наукових зацікавлень дослідниці – сучасні прізвища жителів м. Луцька. Ірина Денисівна зібрала значну за обсягом картотеку прізвищ лучан, мала намір оприлюднити її у вигляді лексикографічної праці, намагалася дібрати ті принципи, які б найкраще відобразили засвідчений нею лексикографічний матеріал (Скорук, *Словник*). В окремих статтях дослідниці проаналізовано прізвища-композиції, твірні основи прізвищ, малопродуктивні словотвірні моделі прізвищ жителів м. Луцька (Скорук і Комісарова; Скорук, *Малопродуктивні*; Скорук, *Прізвища-композиції*; Скорук, *Про походження*; Скорук, *Структурно-семантичний*; Скорук, *Твірні*). Ряд статей Ірина Денисівна присвятила вивченню польських прізвищ в антропоніміконі м. Луцька (Скорук, *Польські відапелятивні*; Скорук, *Польські прізвища*).

Об'єктом наукових досліджень Ірини Денисівни були історична антропонімія з точки зору її походження, а також етимологія прізвищ з непрозорою семантикою. Вагомим внеском в сучасну антропоніміку став етимологічний аналіз прізвищ *Коренга, Корсай* [Скорук, *До етимології*; Скорук, *Історична*].

Значною частиною доробку Ірини Денисівни Скорук є публікації зібраного та впорядкованого ономастичного матеріалу, який дослідниця вводила до наукового обігу. Провідне українське ономастичне видання «Студії з ономастики та етимології» періодично оприлюднювало зібрані Іриною Денисівною матеріали до Словників прізвищ, прізвиськ, мікротопонімів Волині (Скорук, *Матеріали*). Зацікавлення новинками ономастичної літератури переростало в ряд робіт, присвячених рецензуванню монографічних досліджень сучасної та історичної антропонімії (Скорук, *Рецензія*).

Під науковим керівництвом Ірини Денисівни Скорук було захищено дві дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук (Л. О. Лісова (Л. О. Садова) «Антропонімія півдня Волинської області» (2014), О. Г. Нестерчук «Словотвір варіантів власних особових імен жителів Волинського Полісся» (2014)).

Вдалим та масштабним узагальненням творчого досвіду Ірини Денисівни Скорук у царині наукової роботи зі студентами став посібник «Курсова і дипломна робота з ономастики» (Луцьк, 2014. 296 с.). У значній за обсягом роботі систематизовано теоретичні матеріали, які можуть бути актуальними в написанні курсових та дипломних робіт, наведено зразки різних структурних елементів таких робіт, подано широкий перелік можливих тем для курсових та дипломних робіт (Скорук, *Курсова*).

Для багатьох студентів Ірина Денисівна Скорук стала наставницею в студентській та подальшій науковій діяльності, відкривши їм галузь ономастики. Ірина Денисівна вміла зацікавити, пробудити інтерес до дослідження власних назв, приділити свій час та увагу кожному юному другокурсникові, який робив перші спроби наукових досліджень, тому курсові роботи під керівництвом Ірини Денисівни Скорук закономірно та плавно переростали в якісні дипломні роботи. Чимало випускників університету різних років навчання, а також різних спеціальностей з невимовною теплотою згадують Ірину Денисівну як кваліфікованого педагога та надзвичайно доброзичливу та толерантну людину, яка вміла побачити у кожному студентові насамперед його унікальність, неповторність як людини.

Ірина Денисівна була надзвичайно відкритою та щирою, книги з її величезної домашньої бібліотеки з сотнями видань з ономастики ставали теоретичним підґрунтям для багатьох наукових робіт. Досі неймовірно теплими залишаються спогади про добряче зачитану монографію

Ю. К. Редька «Сучасні українські прізвища», з якої для мене почалося вивчення антропонімії, а також про книгу С. Є. Панцьо «Антропонімія Лемківщини», яка стала першою серед цілого ряду книг, подарованих Іриною Денисівною. Вона майстерно координувала студентську наукову роботу, вдало добираючи наукову літературу відповідно до рівня кожного студента, поступово поглиблюючи його знання та формуючи вміння створювати власні наукові тексти.

Написання курсових робіт та студентських наукових досліджень під керівництвом Ірини Денисівни Скорук завжди було творчим та натхненним процесом, який посилювали та підтримували часом досить тривалі, проте аж ніяк не обтяжливі години наукових консультацій, що переростали в щирі розмови про антропонімію, її проблемні питання, найновіші видання та останні ономастичні події, сучасних дослідників-ономастів.

Ірина Денисівна Скорук була залюбленою в Слово, у власні назви, щирість цих переживань випромінювалася в просторі, який панував навколо неї (численні томи наукової та художньої літератури були гармонійною частиною її домашнього та кафедрального простору), у щоденних глибоких розмовах про антропоніміку, а також у повсякчасному невичерпному зацікавленні походженням нових нещодавно почутих прізвищ, рідкісних для її рідного Луцька та Волині імен, давніх місцевих мікротопонімів.

Ірина Денисівна була втіленням толерантності та терпимості, щирості та доброзичливості, у всьому бачила позитив та можливість для розвитку. Вона наче випромінювала навколо себе невичерпну та незгасну ауру любові, навколо якої гуртувалася сім'я, теплом якої зігрівалися чоловік, діти та внуки, якої вистачало на багатьох близьких людей та родичів, друзів, аспірантів, численних студентів, багатьох колег. Вона знаходила час та можливість на щоденну турботу про найрідніших (сім'я, а особливо внуки Ірини Денисівни були її найбільшою любов'ю). Красномовна деталь: улюблений кіт Річі не відходив від Ірини Денисівни протягом годин наукової роботи, сповна насолоджуючись її присутністю поруч, і це відчуття радості від спілкування, очевидно, було взаємним та непідробним.

Рей Бредбері вустах персонажів одного із своїх творів говорить: «Кожен має залишити щось після себе. Щось, чого торкалися твої руки. І в чому після смерті твоя душа знайде собі притулок. Мій дід давно помер, але якби можна було придивитися до мого мозку, то в його звивинах ви могли б побачити відбитки дідових пальців». На життєвому шляху кожної людини трапляються люди, даровані Небом, які залишають незгладимий слід в нашій душі, слід, який викарбуваний світлом їхнього розуму та теплом їхньої любові. Із невимовною прихильністю і вдячністю згадую душевне тепло Ірини Денисівни, її невичерпну життєву мудрість, глибину знань. Неймовірна доброта, щирість та відкритість Ірини Денисівни завжди залишиться в наших серцях.

Список використаної літератури

- Скорук, Ірина і Комісарова, Анастасія. «Відіменні прізвища жителів смт Володимирець Рівненської області». *Лінгвостилістичні студії*, вип. 9, 2018, с. 81–90.
- Скорук, Ірина. *Динаміка антропонімікону м. Луцька в XX ст.* Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Київ, 1999.
- Скорук, Ірина. «До етимології прізвища *Коренга*». *Матеріали XLII наукової конференції професорсько-викладацького складу і студентів Волинського державного ун-ту ім. Лесі Українки*. Луцьк, 1996, ч. 3. с. 186–7.
- Скорук, Ірина. «До етимології антропоніма *Корсай*». *Реконструктивні можливості ономастики: тези доповідей і повідомлень наукового семінару*. Київ, 1995, с. 51.
- Скорук, Ірина. «Історична антропонімія м. Луцька з точки зору її походження». *Ономастика та етимологія: збірник наукових праць на честь 65-річчя І. М. Железняк*, відп. ред. О. П. Карпенко. Київ, 1997, с. 217–23.
- Скорук, Ірина. *Курсова і дипломна робота з ономастики*. Луцьк: Вежа-Друк, 2014.
- Скорук, Ірина. «Малопродуктивні моделі прізвищ м. Луцька». *Студії з ономастики та етимології. 2010*. Луцьк: ВМА «Терен», 2010. С. 226–35.
- Скорук, Ірина. «Матеріали до Словника мікротопонімів Волинської обл.». *Студії з ономастики та етимології. 2009*. Київ: Довіра, 2009, с. 312–15.
- Скорук, Ірина. «Матеріали до Словника прізвищ Камінь-Каширського району Волинської обл.». *Студії з ономастики та етимології. 2008*. Київ: Пульсари, 2008, с. 283–90.
- Скорук, Ірина. «Польські відапелятивні прізвища в антропоніміконі м. Луцька». *Лінгвостилістичні студії*, вип. 11, 2019, с. 155–65.
- Скорук, Ірина. «Польські прізвища на -ski в антропоніміконі м. Луцька». *Лінгвостилістичні студії*, вип. 12, 2020, с. 183–93.
- Скорук, Ірина. «Польські прізвища на -owicz / -ewicz в антропоніміконі м. Луцька». *Лінгвостилістичні студії*, вип. 13, 2020, с. 154–63.
- Скорук, Ірина. «Прізвища-композити в антропоніміконі м. Луцька». *Актуальні питання антропоніміки: збірник матеріалів наукових читань пам'яті Ю. К. Редька*. Київ, 2005, с. 207–17.
- Скорук, Ірина. «Про походження деяких прізвищ жителів м. Луцька». *Філологічні студії*, вип. 1, 1996, с. 111–6.
- Скорук, Ірина. «Рецензія: Буга Т. В. Динаміка особових імен Центральної Донеччини (кінець XIX – початок XX ст.). Донецьк: ДонНУ, 2013». *Студії з ономастики та етимології. 2014*. Київ, 2014, с. 199–204.
- Скорук, Ірина. «Рецензія: Єфименко І. В. Дослідження з антропонімії. Київ, 2021». *Студії з ономастики та етимології. 2022*. Київ, 2022, с. 263–7.
- Скорук, Ірина. «Розвиток чоловічого іменника м. Луцька в XX ст.». *Мовознавство*, № 2–3, 2000, с. 35–42.
- Скорук, Ірина. «Словник прізвищ м. Луцька : принципи укладання». *Студії з ономастики та етимології. 2011–2012*, відп. ред. О. П. Карпенко, В. П. Шульгач. Київ, 2012, с. 232–40.
- Скорук, Ірина «Слов'янський шар в антропоніміконі м. Луцька в XX ст.». *Slavica та Baltica в ономастиці України: збірник наукових праць*, відп. ред. І. М. Железняк. Київ, 1999, с. 147–60.
- Скорук, Ірина і Случик, Андрій. «Структурно-семантичний аналіз прізвищ жителів Ківерцівського району Волинської області». *Лінгвостилістичні студії*, вип. 9, 2018, с. 119–33.

- Скорук, Ірина. «Твірні основи прізвищ м. Луцька». *Наукові записки аспірантів: збірник наукових праць*, відп. ред. В. І. Гончаров. Київ, 1997, с. 37–41.
- Скорук, Ірина. «Характеристика жіночого іменника м. Луцька в XX ст.». *Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки : Філологічні науки*, № 6, 1999, с. 33–9.

References

- Skoruk, Iryna and Komissarova, Anastasia. "The Volodymyrets Village of Rivne Region Residents' Surnames Derived from First Names." *Linguostylistic Studies*, iss. 9, 2018, pp. 81–90.
- Skoruk, Iryna. *Dynamika antroponimikonu m. Lutska v XX st.* PhD Thesis Abstract. Kyiv, 1999.
- Skoruk, Iryna. "Do etymolohii prizvyshcha Korenha." *Materialy XLII naukovoї konferentsii profesorsko-vykladatskoho skladu i studentiv Volynskoho derzhavnoho un-tu im. Lesi Ukrainky*. Lutsk, 1996, part 3, pp. 186–7.
- Skoruk, Iryna. "Do etymolohii antroponima Korsai." *Rekonstruktyvni mozhlyvosti onomastyky: tezy dopovidei i povidomlen naukovoho seminaru*. Kyiv, 1995, pp. 51.
- Skoruk, Iryna. "Istorychna antroponimiiia m. Lutska z tochky zoru yii pokhodzhennia." *Onomastyka ta etymolohiia: zbirnyk naukovykh prats na chest 65-richchia I. M. Zheliezniak*, edited by O. P. Karpenko. Kyiv, 1997, pp. 217–23.
- Skoruk, Iryna. *Kursova i dyplomna robota z onomastyky*. Lutsk: Vezha-Druk, 2014.
- Skoruk, Iryna. "Maloproduktyvni modeli prizvyshch m. Lutska." *Studii z onomastyky ta etymolohii*. 2010. Lutsk: VMA "Teren", 2010, pp. 226–35.
- Skoruk, Iryna. "Materialy do Slovnika mikrotoponimiv Volynskoi obl." *Studii z onomastyky ta etymolohii*. 2009. Kyiv: Dovira, 2009, pp. 312–15.
- Skoruk, Iryna. "Materialy do Slovnika prizvyshch Kamin-Kashyrskoho raionu Volynskoi obl." *Studii z onomastyky ta etymolohii*. 2008. Kyiv: Pulsary, 2008, pp. 283–90.
- Skoruk, Iryna. "Polish Surnames Motivated by Appellatives in the Anthroponymicon of Lutsk." *Linguostylistic Studies*, iss. 11, 2019, pp. 155–65.
- Skoruk, Iryna. "Polish Surnames Ending in -ski in the Anthroponymicon of Lutsk." *Linguostylistic Studies*, iss. 12, 2020, pp. 183–93.
- Skoruk, Iryna. "Polish Surnames Ending in -owicz/-ewicz in the Anthroponymicon of Lutsk." *Linguostylistic Studies*, iss. 13, 2020, pp. 154–63.
- Skoruk, Iryna. "Prizvyshcha-kompozyty v antroponimikoni m. Lutska." *Aktualni pytannia antroponimimiky: zbirnyk materialiv naukovykh chytan pamiati Yu. K. Redka*. Kyiv, 2005, pp. 207–17.
- Skoruk, Iryna. "Pro pokhodzhennia deiakyykh prizvyshch zhyteliv m. Lutska." *Filolohichni studii*, iss. 1, 1996, pp. 111–6.
- Skoruk, Iryna. "Retsenziia: Buha T. V. Dynamika osobovykh imen Tsentralnoi Donechchyny (kinets XIX – pochatok XX st.). Donetsk: DonNU, 2013". *Studii z onomastyky ta etymolohii*. 2014. Kyiv, 2014, pp. 199–204.
- Skoruk, Iryna. "Retsenziia: Yefymenko I. V. Doslidzhennia z antroponimii. Kyiv, 2021." *Studii z onomastyky ta etymolohii*. 2022. Kyiv, 2022, pp. 263–7.
- Skoruk, Iryna. "Rozvytok cholovichoho imennyka m. Lutska v KhKh st." *Movoznavstvo*, No 2–3, 2000, pp. 35–42.
- Skoruk, Iryna. "Slovyk prizvyshch m. Lutska : pryntsypy ukladannia." *Studii z onomastyky ta etymolohii*. 2011–2012, edited by O. Karpenko, V. Shulhach. Kyiv, 2012, pp. 232–40.

- Skoruk, Iryna. "Slovianskyi shar v antroponimikoni m. Lutska v XX st." *Slavica ta Baltica v onomastytsi Ukrainy*, edited by I. M. Zheliezniak. Kyiv, 1999, pp. 147–60.
- Skoruk, Iryna, and Sluchyk, Andrii. "Structural and Semantic Analysis of Kivertsy District of Volyn Region Residents' Surnames." *Linguostylistic Studies*, iss. 9, 2018, pp. 118–32.
- Skoruk, Iryna. "Tvirni osnovy pryzvyshch m. Lutska." *Naukovi zapysky aspirantiv: zbirnyk naukovykh prats*, edited by V. I. Honcharov. Kyiv, 1997, pp. 37–41.
- Skoruk, Iryna. "Kharakterystyka zhinochoho imennyka m. Lutska v XX st." *Naukovyi visnyk Volynskoho derzhavnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky : Filolohichni nauky*, No 6, 1999, pp. 33–9.

Стаття надійшла до редколегії 16.05.2024